

ATATÜRK VE TÜRK KADINI

PERİHAN NACİ ELDENİZ

Atatürk annesini çok severdi. Annesinin sevdiği bir şarkıyı duyduğu zaman gözleri yaşarırdı. Şu hikâyeyi hem Atatürk'den hem de sonradan, kardeşi rahmetli Makbule Atadan'dan dinlemiştim.

“Büyük taarruzdan önce idi. Biz harp hazırlıkları ile meşguldük. Cepheye hareket gününü Ankara'daki ecnebi mümessiller fark-etmesinler diye bir çay ziyafeti tertiplenmişti. O gün Ankara'da herkes çay ziyafetine gitmişti. Ben de sefer kıyafetlerimi giyerek anneme veda için odasına girdim. Annem rahatsızdı. Yatağında oturuyordu. Elini öptüm izin istedim.

“Nereye?” dedi.

“Çay ziyafetine” dedim.

“Bu kıyafet ziyafete mahsus değil” dedi. Çizmelerimi gösteriyordu. Fakat üstelemedi. Üzülmesin istiyordum.

Biz gittikten, saatler geçtikten sonra meraklanmış, Merkez Kumandanını çağırılmış,

“Nerede benim oğlum?”

“Efendim, çay ziyafetine gitti”.

“Hayır, çay ziyafetine gitmedi. Ben biliyorum. O, muharebeye gitti. Bir kalem kâğıt getirin, benden ona bir mektup yazın.”

Ve Atatürk'ün annesi Zubeyde Hanım oğluna şu mektubu yazdırmış :

“Oğlum, seni bekledim. Dönmedin. Çay ziyafetine gideceğini söyledin. Ama ben biliyorum, sen cepheye gittin. Sana dua ettiğimi bilesin. Harbi kazanmadan dönme”.

Annen

Atatürk, bu mektubu aldığı anlatırken sanki yeni almış gibi mütahassis oluyordu. “İşte benim annem” diye arkadaşlarına gösterdiği o mektup, zaferin kazanılmasına yardım etmişti. Çünkü o mübarek annenin dileği, cepheye onu okuyan ve duyanların hepsini harekete geçirmişti.

Atatürk, bütün annelere saygı gösterirdi. Zaten kadınları saymak, onlara yer vermek, onları öne geçirmek, anayı saymak ve bunu belirtmek değil midir? Küçük Ülkü'yü bile, dört yaşında olduğu halde sağına oturturdu. Bir gün o da anne olacak diye onu korurdu. Atatürk, tesadüf ettiği her anneye kendi annesini sayar gibi saygı göstermekle kendi öz annesini her defasında azizlemiştir. Atatürk'ümüzün kardeşi Makbule Atadan, annelerinin çok vatanperver ve evlât seven bir anne olduğunu söylemiştir. Selânik'teki evlerinde, küçük yaşta Mustafa'sına ayrı bir oda vermiş, bir yazı masası hazırlamış. onu dersleri ve düşünceleri ile yalnız bırakmasını her zaman bilmiştir.

Atatürk'ümüzün kadın hakkındaki anlayışını kendi eliyle yazdığı notlardan okuyalım. Bu notlar, Yardımsevenler Derneğinin ismi, son şeklini almadan önce bir toplantıda isim münakaşa edilirken kendisi tarafından yazılmış, o zamanki reis Bayan Eldeniz'e okutulmuştu. Birisi "İsim, yoksul kadınlara yardım derneği olsun" demişti. Atatürk'ün yüzüne, düşünceli çatık kaşlı bir hava gelmiş ve fotokopisini bu yazının sonuna koyduğum şu notları yazmıştı:

"Yoksul kadın, burada hiçbir şeyi olmayan kadın anlamında alınmıştır. Halbuki kadın denilen bir varlık bizzatîhi yüksek bir varlıktır. Onun yoksulluğu olamaz. Kadın yoksul demek onun bağrından kopup gelen bütün beşeriyetin yoksulluğu demektir. Eğer beşeriyet bu halde ise kadına yoksul demek reva görülebilir.

Hakikat bu mudur? Eğer kadın dünyada çalışan, muvaffak olan, zengin olan, maddi ve mânevi zengin eden insanları yetiştirmişse, ona yoksul sıfatı verilebilir mi? verenler varsa onlara nankör denirse doğru olmaz mı?

Bizce: Türkiye Cumhuriyeti anlamınca kadın bütün Türk tarihinde olduğu gibi bugün de en muhterem mevkide, her şeyin üstünde yüksek ve şerefli bir mevcudiyettir. Şimdi anlıyorum. Yoksul kadınlar cemiyetini teşkil edenlerin insanî mefkûrelerini...

Anladığımı da birkaç sözle izah edeyim. Birkaç asırdan beri Türk kadınlığının mânası unutulmuş, o, bunca varlıkların maddi mânevi kaynağı olduğu halde yoksul bırakılmış; unutulmuş! Kadın Esirgeme Kurumu bu fahiş, müthiş hatanın tashihini lüzumlu gören Türk kadınlarının kurumudur.

a) Büyük varlık ve faziletleri unutulmuş olan Türk kadınına ayağa kalkarak hürmetlerimizi göstermeliyiz.

b) Bunu düşünerek Kadın Esirgeme Kurumunu kuran bugünkü Türk kadınlarını dahi ayakta selâmlamalıyız.”

Bu not okunduktan sonra Atatürk'ün ayağa kalktığını gördük. Atatürk etrafındakilerle birlikte gelip geçmiş Türk kadınına, inkılâpları omuzlarına alan o günkü Türk kadınına ve Türk istikbalinin anasına, saygı duruşuna kalkmıştı:

Büyük Millet Meclisi 5 Aralık 1934 de Türk kadınına mebus seçme ve seçilme hakkını vermiştir. Bu karar hakkında Atatürk kendi yazısı ile şöyle demektedir:

“Bu karar Türk kadınına içtimâî ve siyasî hayatta bütün milletlerin üstünde yer vermiştir. Çarşaf içinde, peçe altında ve kafes arkasındaki Türk kadını artık tarihlerde aramak lâzım gelecektir. Türk kadını evdeki medeni mevkiini selâhiyetle işgal etmiş, iş hayatının her safhasında muvaffakiyetler göstermiştir. Siyasî hayatta Belediye Seçimlerinde tecrübesini yapan Türk kadını, bu sefer de mebus seçme ve seçilme suretile haklarının en büyüğünü elde etmiş bulunuyor. Medenî memleketlerin bir çoğunda, kadından esirgenen bu hak, bugün Türk kadınının elindedir ve onu selâhiyet ve liyakatla kullanacaktır. Bu notla en mühim inkılâplardan birini anmış oluyoruz”.

Atatürk'e ait her devrim birbirine benzer vasıflar taşır. Her biri tarihî bir kıymette, zamanla kıymeti artacak üstünlüktedir. Hangi tarafından ele alınırsa faydalı, tesirleri geniş ve teker teker her birimizin hayatına dokunur. .

Büyük bir adamın bütün eserini, eserinin bir parçasında görebiliriz. Türk kadınına verdiği şerefli yerden, bütün Türk inkılâbını görebiliriz.

Bugün, Türk kadını fiilen Türk ordusuna katılmıştır. Bu, Atatürk inkılâplarının devamı demektir. Atatürk'ün, Tarih Kurumunca hazırlanan Hindistan Tarihi adlı esere yazdığı haşiyeden birkaç satır alıyorum ?

“Bundan sonra Türk ırkı, kadınlarını, erkeklerin yapmağa mecbur olduğu askerlik vazifesi dahil, bütün hizmetlere teşrik ederse, Etilerde, İskitlerde, Amazonlarda olduğu gibi kendi ırkından başkalarının hiçbir yardımına muhtaç olmaksızın büyük millî ülkülerine başlı başına ve müstakil olarak yürümek kabiliyetini ihraz edebilir.„

Hiç şüphesiz Atatürk'ün bahsettiği millî ülkü, yurttaki sulh, cihanda sulh prensibi idi. Buraya, elimizde bulunan bir vesikayı daha koymak isterim, bu da doğrudan doğruya Atatürk'dendir:

“Türkiye Cumhuriyetinin esas düşüncesi, kadınları değil, erkekleri dahi, savaş meydanına götürmemektir. Fakat Türk ulusunun, yüksek varlığına, herhangi taraftan olursa olsun, ilişildiği zaman, işte o vakit Türk kadınları Türk erkeklerinin bulunduğu yerde hazır ve nazır ve faal olacaklardır. Bu, beşeriyetin yüksek huzuru, sükûnu ve dünya insanlığı için lâzım bir ödev olduğundandır ki, Türk kadını bunu yapacaktır ve yapagelmektedir ve yapar.”

Yoksul Kadınlara yardım
yardım

Yoksul Kadın : Me bir şey
olmayan Kadın demektir.
ancakta alınmıştır.

Yoksul Kadın denilen nekad
fiziksel zayıf bir nekad
onun yoksulluğu olamaz. Kadın.
Yoksul demek onun lafızları.
Kopuk gelen bütün besinler.
Yoksulluğu demektir. Eger,
besinler bu halde ise Kadın
Yoksul demektir. İleri girebilir.
Haldeki kadını?

Eger Kadın dünyada yaşarsa,
maddi olan, zengin olan, maddi
ve maddi zengin eden maddeler
yeterliyse ona Yoksul Lafaz
verilebilir. Nereler varsa

oulara namlar, begöy davise
lağra olmağın?

Piçce: Türkiye Cümhuriyeti
oularınca Kadın linden Türk ta-
rihinde olduğu gibi liginde
en namların namkide, her
şeyin iştirinde yitkesel ve
söelle bir mesculiyettir di

şinde oulayar um yakınd
kald... lar C... line to, Dil etc
lerin insanı mefkurelerim...

Quladajianı da bir Raç şafı
işah edeyin - : bir Raç avıdolan
her T. K. günün inananı umit
koydu, o, luncer varlıkların maddi
namını kaynağı olduğundan
yuzustur hakikim;... umit...
Kadın Çarçerie Kurum lica
focu;... umitlu; hakikim lasketini

- 3 -

hizmeti ^{Engin} gören T. K. Karim
Kezmenidir.

A - Büyük ve büyük meşguliyetleri
sevdiğim olan T. K. Karim
ayrılar Pakkarak hürriyet-
rinizi göstermeligi.

B - Aynı düşünerek Kadir. Eski-
güne Karim ^{mm} Karim. Bu
çünkü T. K. Karim daha
ayrılar sevinmektedir.

